

Sygn. akt **III AUa 1333/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Roman Walewski

Protokolant: Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2023 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **B. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji B. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 3 września 2021 r. sygn. akt VIII U 1175/21

1. oddała apelację;
2. zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie za czas od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia o kosztach procesu do dnia zapłaty.

	Roman Walewski	
--	----------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 stycznia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.) oraz ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020r. poz. 1222), z urzędu ponownie ustalił B. S. wysokość emerytury od 3 marca 2014 roku i wypłacił wyrównanie za okres od 3 marca 2014 roku do dnia 28 lutego 2019 roku. Wysokość emerytury obliczona została od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Podstawa obliczenia emerytury wyniosła 690.591,64 zł (139.421,99 zł + 551.169,65 zł). Wysokość emerytury od 3 marca 2014 roku wyniosła 2.737,18 zł.

Przy ustalaniu wysokości emerytury Zakład uwzględnił wszystkie zmiany w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do dnia 28 lutego 2019 roku, w tym zmiany wynikające z waloryzacji, jakimi emerytura była objęta. Wysokość emerytury od 1 stycznia 2021 roku wyniosła 3.062,79 zł.

Organ rentowy wskazał również, że od 3 marca 2014 roku wstrzymuje wypłatę wcześniejszej emerytury przyznanej w decyzji z dnia 21 stycznia 2009 roku, a kwoty wypłacone z tego tytułu po dniu 3 marca 2014 roku do dnia 28 lutego 2019 roku zalicza się na poczet emerytury ustalonej w niniejszej decyzji.

Od powyższej decyzji odwołała się B. S. zaskarżając ją w całości. Pełnomocnik odwołującej zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie:

1. przepisu art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że ubezpieczona przeszła na emeryturę w rozumieniu art. 26 ust. 1 ustawy w 2017 roku, choć stało się to dopiero w dniu 12 stycznia 2021 roku, co miało wpływ na wysokość obliczonej zaskarżoną decyzją emerytury w wieku powszechnym, skoro do ustalenia jej wysokości organ rentowy przyjął błędnie średnie dalsze trwanie życia z tablicy średniego dalszego trwania życia opublikowanej w 2013 roku dla ubezpieczonej w wieku 60 lat i 4 miesiące w wysokości 252,30 m-cy, a nie dla ubezpieczonej w wieku faktycznego i prawnego przejścia na emeryturę wynoszącego 67 lat i 2 miesiące;

2. prawa materialnego, art. 32 ust. 1, art. 67 ust. 1 i art. 190 ust. 4 Konstytucji w zw. z art. 8 ust. 2, co doprowadziło do niezgodnej z Konstytucją RP wykładni i błędnego zastosowania przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w tym art. 194j ust. 1, ust. 2 i ust. 3, a także art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 1 tej ustawy, to jest w sposób, który naruszył Konstytucję RP i doprowadził do nierównego, odmiennego niż w przypadku innych ubezpieczonych charakteryzujących się tymi samymi cechami relewantnymi, potraktowania ubezpieczonej w zakresie chronionego konstytucyjnie prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, którego to prawa nie można różnicować w oparciu o dyskryminujące i nierелеwantne kryterium;

3. przepisu art. 151 k.p.a. w zw. z art. 149 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 145a § 1 k.p.a. poprzez ich błędną wykładnię i niezastosowanie, choć na skutek wznowienia postępowania decyzja o przyznaniu emerytury z 30 stycznia 2017 r. została przez organ rentowy uchylona w całości w oparciu o art. 151 § 1 pkt 2 k.p.a. decyzją z dnia 9 maja 2019 r. a zatem dopiero w dniu 9 maja 2019 r. ubezpieczonej została przyznana emerytura w powszechnym wieku emerytalnym i w tym dniu ubezpieczona przeszła na emeryturę;

4. przepisu art. 194j ust. 1, ust. 2 i ust. 3 ustawy, w brzmieniu nadanym ustawą z 19.06.2020 r., poprzez ich błędne zastosowanie wobec przyjęcia, że podstawa obliczenia emerytury ubezpieczonej przyjęta przez organ rentowy w decyzji z 30.01.2017 r. została poprawnie obliczona, choć decyzja ta została uchylona i wobec tego brak było podstawy do „przeliczenia”, o którym mowa w art. 194j ust. 2 i brak jest także wskaźnika średniego dalszego trwania życia, który zostałby „przyjęty”

w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury w rozumieniu art. 194j ust. 3 ustawy;

W związku z powyższymi zarzutami odwołująca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie prawa wnioskodawczyni do emerytury obliczonej na podstawie wskaźnika średniego dalszego trwania życia z daty przyznania emerytury w dniu 12 stycznia 2021r. (194,4) dla osoby w wieku 67 i 2 miesiące, a także na podstawie emerytury w postaci składek na ubezpieczenie emerytalne i zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem ich waloryzacji do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, to jest do 31 grudnia 2020 r.;

ewentualnie z daty przyznania emerytury w dniu 9 maja 2019 r. dla osoby w wieku 66 lat i 6 miesięcy (199,8) i obliczonej na podstawie emerytury w postaci składek na ubezpieczenie emerytalne i zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem ich waloryzacji do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje

wypłata emerytury, to jest do 28.02.2019 r. z uwagi na złożenie wniosku o wznowienie postępowania w dniu 01.03.2019 r.;

2. zasądzenie na rzecz ubezpieczonej od organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przez pełnomocnika będącego adwokatem w wysokości trójkrotności stawki minimalnej.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko wyrażone w decyzji.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. wyrokiem z dnia 03 września 2021 r. (sygn. akt: VIII U 1175/21) oddalił odwołanie oraz zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę rozstrzygnięcia sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania prawne.

B. S. urodziła się w dniu (...). W dniu 3 listopada 2013 roku ukończyła 60 lat. W zatrudnieniu odwołująca pozostawała do końca marca 2009 roku.

Decyzją z 21 stycznia 2009 roku znak: (...) organ rentowy, po rozpoznaniu wniosku z 18.11.2008 roku, przyznał odwołującej od dnia 3 listopada 2008 roku tj. od osiągnięcia obniżonego wieku, emeryturę. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono staż ubezpieczeniowy 35 lat 4 miesiące okresów składkowych i nieskładkowych, a do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 147,88% przez kwotę bazową wynoszącą 2.275,37 zł. Wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 1.728,66 zł.

Decyzją z 11 maja 2009 r. świadczenie emerytalne zostało przeliczone od 1.04.2009 r. poprzez doliczenie dalszego stażu pracy, po czym kolejnymi decyzjami organ rentowy waloryzował świadczenie emerytalne odwołującej.

Dnia 3 marca 2014 r. odwołująca złożyła w organie rentowym wniosek o ustalenie wysokości emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego.

Decyzją z 18 marca 2014 r. znak: (...) organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od 3 marca 2014 roku tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury, w kwocie zaliczkowej. Emerytura ta została obliczona w następujący sposób:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji w kwocie 139.421,99 zł.

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 551.169,65 zł

- średnie dalsze trwanie życia – **252,30 miesięcy**.

Wyliczona emerytura wyniosła 2.150,40 zł i została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Wypłata emerytury została zawieszona, ponieważ okazała się świadczeniem mniej korzystnym niż przyznana w 2008 roku emerytura przy obniżonym wieku.

Decyzją z 30 stycznia 2017 roku znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu wniosku z 4.03.2014 r. oraz usunięciu nieprawidłowości występujących na koncie ubezpieczonej rozliczył zaliczkę i przyznał odwołującej emeryturę od dnia 3 marca 2014 roku tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o kwotę pobranych wcześniej emerytur, która wynosiła 148.068,65 zł.

Wysokość powszechnej emerytury obliczonej zgodnie z art. 26 ustawy wynosiła 2.150,31 zł, tj. (139.421,99 zł + 551169,65 zł) – 148.068,65 zł/ **252,30** (średnie dalsze trwanie życia).

Wyplata tak ustalonej emerytury pozostała nadal zawieszona jako świadczenie mniej korzystne niż emerytura ustalona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej.

W dniu 28 marca 2019 roku odwołująca złożyła wniosek o wznowienie postępowania w związku z wyrokiem TK z 6 marca 2019 roku i przeliczenie świadczenia bez pomniejszenia podstawy wymiaru o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych.

Decyzją z 9 maja 2019 roku organ rentowy, w wyniku wznowienia postępowania, na podstawie art. 151 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.), uchylił decyzję z dnia 30 stycznia 2017 roku znak: ENP/20/029038548 oraz ustalił wysokość emerytury i podjął jej wypłatę od dnia 1 marca 2019 roku.

Wysokość emerytury obliczona została od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranej wcześniejszej emerytury przysługującej na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.). Wysokość emerytury od dnia 1 marca 2019 r. wyniosła 2.957,50 zł.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji oraz zwaloryzowany kapitał początkowy. Podstawa obliczenia emerytury wyniosła 690591,64 zł (139421,99 zł. + 551169,65 zł).

Przy ustalaniu wysokości emerytury od dnia 1 marca 2019 r. Zakład uwzględnił wszystkie zmiany w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do dnia 28 lutego 2019 r., w tym zmiany wynikające z waloryzacji, jakimi emerytura była objęta oraz wynikające z załatwienia zgłoszonych przez ubezpieczoną wniosków.

Tak ustalona emerytura okazała się świadczeniem korzystniejszym od dotychczas pobieranej emerytury przyznanej decyzją z dnia 21 stycznia 2009 roku, wobec czego organ rentowy podjął jej wypłatę od 1 marca 2019 roku. Należność za okres od 1 marca 2019 roku do 30 kwietnia 2019 roku w kwocie 5.915,00 zł została odwołującej spłacona.

Odwołanie od decyzji z 9 maja 2019 r. zostało zarejestrowane w Sądzie Okręgowym pod sygnaturą VIII U 1608/19.

Z kolei, decyzją z dnia 5 listopada 2019r., organ rentowy odmówił ubezpieczonej wypłaty wyrównania emerytury za okres do 1.03.2019 i odsetek.

Odwołanie od decyzji z 5 listopada 2019 r. zostało zarejestrowane w Sądzie Okręgowym pod sygnaturą VIII U 363/20, po czym dołączone do sprawy o sygnaturze VIII U 1608/19.

Z mocy prawa tj. art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020r. poz. 1222), postępowanie w sprawie VIII U 1608/19 uległo umorzeniu.

Organ rentowy sporną decyzją z 12 stycznia 2021 roku ,z urzędu ,ponownie ustalił B. S. wysokość emerytury od 3 marca 2014 roku i wypłacił wyrównanie za okres od 3 marca 2014 roku do dnia 28 lutego 2019 roku.

Podstawa obliczenia emerytury nie podlegała pomniejszeniu o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Wysokość emerytury obliczona została od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Podstawę obliczenia emerytury, która wyniosła 690.591,64 zł (139 421,99 zł + 551 169,65 zł), podzielono przez średnie dalsze trwanie życia, czyli **252,30**.

Wysokość emerytury od 3 marca 2014 roku wyniosła 2737,18 zł, a od 1 stycznia 2021 roku wyniosła 3.062,79 zł.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok uznając odwołanie za bezzasadne.

Wstępnie ,sąd I instancji zauważył ,że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 19 czerwca 2020 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020r. poz. 1222) wydane na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Od dnia 10 lipca 2020 roku obowiązują nowe przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wprowadzone w art. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Chodzi o art. 194i i art. 194j ustawy o emeryturach i rentach z FUS, których wprowadzenie pozostaje w ścisłym związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r.

(sygn. akt P 20/16), w którym to Trybunał stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) roku kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 194i w/w ustawy zmieniającej stanowi, że do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222), pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Z kolei art. 194j stanowi, że:

- ust. 1 - kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i.

- ust. 2. - przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury.

- ust. 3 - do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia.

- ust. 4 - emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszona - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata.

- ust. 5 - jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie.

- ust. 6 - przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej.

W dalszej kolejności sąd I instancji przytoczył wszystkie istotne fakty związane z zaistniałym sporem, a dotyczące sytuacji odwołującej. Zauważył przy tym, że podstawą wydania przez organ rentowy spornej decyzji z 12 stycznia 2021r. były przepisy ustawy z dnia 19 czerwca 2020r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2020r., póź. 1222). Zgodnie z regulami tam określonymi organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury i to od 03.03.2014 r. tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury w wieku powszechnym. Przywołany wyżej art. 194j szczegółowo opisuje sposób obliczenia takiej emerytury i - w ocenie sądu I instancji - został on prawidłowo zastosowany w niniejszej sprawie.

Następnie, przywołując również stosowne orzecznictwo, stanowisko swoje sąd ten szczegółowo uzasadnił. Zauważył, że sytuacja prawna kobiet z rocznika 1953, które przeszły na emeryturę w 2013 roku, czy też - jak odwołująca - w marcu 2014 roku, jest odmienna od sytuacji tych ubezpieczonych z rocznika 1953, którzy wniosek o emeryturę złożyli - po raz pierwszy - zgodnie z art. 194i ustawy emerytalnej w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Inna jest bowiem data przejścia na emeryturę tych osób - co oczywiście - ma wpływ na sposób obliczenia świadczenia. Nie jest to nierówność wobec prawa, gdyż każdy z ubezpieczonych z rocznika 1953 miał prawo do samodzielnego podjęcia decyzji o tym, w jakiej dacie przejdzie na emeryturę.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że zaskarżoną decyzją z 12 stycznia 2021 r. przeliczono świadczenie B. S. z poszanowaniem w/w zasad czyli bez pomniejszenia podstawy emerytury wnioskodawczyni o sumę kwot pobranych emerytur. Wysokość emerytury ponownie ustalono zaskarżoną decyzją według stanu na dzień 03.03.2014 r. jako równowartość kwoty będącej wynikiem sumy składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji i zwaloryzowanego kapitału początkowego - wynoszącej 690 591,64 (czyli po usunięciu nieprawidłowości występujących na koncie w myśl decyzji z 30 stycznia 2017 r.), podzielonej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego czyli 252,30 miesięcy. Brak jest podstaw do ponownego przyznania emerytury oraz do obliczenia jej wysokości na bieżącą datę, zgodnie z żądaniem zawartym w odwołaniu. B. S. nie złożyła zresztą nowego wniosku u emeryturę. Nawet gdyby taki wniosek został teraz złożony, to organ rentowy wydałby decyzję o odmowie prawa do emerytury z art. 24 albowiem takie prawo odwołująca już zrealizowała w roku 2014.

Analizując kwestię średniego dalszego trwania życia Sąd Okręgowy wskazał na art.26 ustawy emerytalnej. Stwierdził, iż z analizy ustępu 5 artykułu 26 ustawy emerytalnej niewątpliwie wynika, że wskaźnik średniego dalszego trwania życia jest podstawą przyznania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego. To, z jakiej daty należy zastosować wskaźnik średniego dalszego trwania życia do obliczenia wysokości emerytury, wymaga analizy ogólnych przepisów dotyczących momentu nabycia i wypłaty świadczeń.

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Niewątpliwie jednak samo spełnienie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia nie stanowi jeszcze podstawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie i wypłatę świadczenia. Wobec tego dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty.

O ile ocena spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczenia następuje według przesłanek warunkujących nabycie tego prawa obowiązujących w dacie spełnienia ostatniej przesłanki, o tyle określenie wysokości świadczenia związane jest z datą złożenia wniosku o jego wypłatę. Wynika to wprost z treści art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego

określonego wart. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Według sądu I instancji organ rentowy prawidłowo zastosował w niniejszej sprawie art. 26 ustawy emerytalnej. Brak było jakichkolwiek podstaw prawnych do przeliczenia świadczenia wnioskodawczyni na podstawie wskaźnika średniego dalszego trwania życia z dnia 12 stycznia 2021r. (194,4) dla osoby w wieku 67 i 2 miesiące, a także z daty przyznania emerytury w dniu

9 maja 2019 roku dla osoby w wieku 66 lat i 6 miesięcy (199,8), albowiem średnie dalsze trwanie życia ustalono na podstawie tablicy obowiązującej w dniu, w którym ubezpieczona ukończyła powszechny wiek emerytalny i złożyła wniosek o emeryturę powszechną.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że decyzja pozwanego organu rentowego z 12 stycznia 2021 roku okazała się prawidłowa i odpowiada prawu. W takim stanie rzeczy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz cytowanych przepisów prawa materialnego, należało orzec jak w sentencji wyroku i oddalić odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowego objętych punktem 2 wyroku, należnych pozwanemu organowi rentowemu, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) i zasądzone od odwołującej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od tego wyroku, zaskarżając go w całości, złożyła strona odwołująca zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i art. 327¹ § 1 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy i oddalenie odwołania od decyzji organu rentowego pomimo braku rozważenia wskazanych w odwołaniu podstaw uchylenia decyzji oraz brak dostatecznego wyjaśnienia, dlaczego sąd przyjął kwestionowaną przez ubezpieczoną wykładnię przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (dalej: ustawa emerytalna lub ustawa zmieniona);

2. naruszenie prawa materialnego poprzez błędne przyjęcie, że ubezpieczona przeszła na emeryturę na podstawie decyzji z dnia 30.01.2017 r., od dnia 03.03.2014 r., a zaskarżoną decyzją z 12.01.2021 r. organ rentowy wyłącznie przeliczył wysokość emerytury, podczas gdy zgodna z Konstytucją wykładnia prawa i wymóg stosowania Konstytucji bezpośrednio wymaga przyjęcia, że dopiero na podstawie zaskarżonej decyzji ubezpieczonej przyznano emeryturę w wieku powszechnym, a ewentualnie na podstawie decyzji z dnia 09.05.2019 r. o uchyleniu decyzji z dnia 30.01.2017 r. i podjęciu wypłaty emerytury;

3. naruszenie prawa materialnego - art. 26 ust. 1 i art. 194j ust. 3 ustawy emerytalnej w zw. z art. 190 ust. 4 Konstytucji poprzez przyjęcie, że ubezpieczona przeszła na emeryturę powszechną na podstawie decyzji z dnia 30.01.2017 r., począwszy od dnia 03.03.2014 r., i że decyzja z dnia 30.01.2017 r. wciąż wywołuje dla ubezpieczonej skutki prawne poprzez konieczność przyjęcia w zaskarżonej odwołaniem ubezpieczonej decyzji z 12.01.2021 r. wskaźnika średniego dalszego trwania życia przyjętego w decyzji z 2014 r., to jest w wysokości 252,30 miesięcy, na podstawie art. 194j ust. 2 ustawy emerytalnej, pomimo iż decyzją z dnia 09.05.2019 r. decyzja z 30.01.2017 r. została uchylona oraz ze względu na konieczność przyjęcia prokonstytucyjnej wykładni przepisów ustawy emerytalnej i przysługującego jej konstytucyjnego prawa do efektywnego i rzeczywistego wznowienia postępowania decyzja z 2017 r. nie powinna wywoływać skutków prawnych dla ubezpieczonej;

4. naruszenie przepisu art. 194j ust. 1, ust. 2 i ust. 3 ustawy emerytalnej poprzez ich błędne zastosowanie wobec przyjęcia, że podstawa obliczenia emerytury ubezpieczonej przyjęta przez organ rentowy w decyzji z 12.01.2021 r. została poprawnie obliczona, choć decyzja z 30.01.2017 r. została uchylona i tą samą decyzją o przyznaniu emerytury z dnia 09.05.2019 r. przyznano ubezpieczonej emeryturę od dnia 01.03.2019 r.;

5. naruszenie prawa materialnego, art. 32 ust. 1, art. 67 ust. 1 i art. 190 ust. 4 Konstytucji w zw. z art. 8 ust. 2, co doprowadziło do niezgodnej z Konstytucją RP wykładni i błędnego zastosowania przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w tym art. 194j ust. 1, ust. 2 i ust. 3, a także art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 1 tej ustawy emerytalnej, to jest w sposób, który naruszył Konstytucję RP i doprowadził do nierównego, odmiennego niż w przypadku innych ubezpieczonych charakteryzujących się tymi samymi cechami relewantnymi, potraktowania ubezpieczonej w zakresie chronionego konstytucyjnie prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, którego to prawa nie można różnicować w oparciu o dyskryminujące i nerelewantne kryterium;

Wskazując na powyższe zarzuty strona odwołująca wnosila o :

1. na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że zmienia zaskarżoną decyzję organu rentowego i ustala prawo ubezpieczonej do emerytury w wieku powszechnym obliczonej przy przyjęciu wskaźnika średniego dalszego trwania życia z daty przejścia na emeryturę powszechną przez ubezpieczoną w dniu 12.01.2021 r. dla osoby w wieku 67 lat i 2 miesiące wynoszącego 194,4 według tablicy średniego dalszego trwania życia z 2013 r. (tablica średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn; publ. w M.P.2013.193 z dnia 26.03.2013 r.) i podstawy obliczenia emerytury w postaci składek na ubezpieczenie emerytalne i zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem ich waloryzacji do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, to jest do 31.12.2020 r.;

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego przez pełnomocnika będącego adwokatem w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej;

a nadto o:

1. przedstawienie na podstawie art. 193 Konstytucji Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego co do zgodności:

art. 194j ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.;;) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222; dalej jako: „ustawa zmieniająca”) z Konstytucją, w tym:

art. 2 (zasada demokratycznego państwa prawnego) Konstytucji;

art. 32 ust. 1 (zasada równości) w zw. z art. 67 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji;

oraz

art. 190 ust. 4 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji;

w zakresie w jakim przepisy art. 194j ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowią, że przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, co według ubezpieczonej uniemożliwia sanację konstytucyjności sytuacji prawnej ubezpieczonej urodzonej w (...) r., która przed 31 grudnia 2008 r. na podstawie art. 46 ustawy zmienionej nabyła prawo do wcześniejszej emerytury i przeszła na tę emeryturę, a następnie po dniu 01 stycznia 2013 r. złożyła wniosek o ustalenie prawa do emerytury w wieku powszechnym, której wysokość została ustalona przy zastosowaniu art. 25 ust. 1b ustawy zmienionej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 637 z późn. zm.), co skutkowało obniżeniem podstawy obliczenia emerytury o sumę kwot pobranych emerytury wcześniejszej, gdyż przepisy te:

(a) ponownie wprowadzają w sytuacji prawnej kobiet ubezpieczonych urodzonych w (...) r. wcześniej niemożliwe do przewidzenia konsekwencje decyzji o skorzystaniu z prawa wyrażonego w art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uniemożliwiając przy tym skorzystanie z wynikającego z Konstytucji RP prawa do wznowienia postępowania, a także naruszając zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa;

(b) a także - przede wszystkim - prowadzą do nierównego, dyskryminującego traktowania kobiet ubezpieczonych urodzonych w (...) r. poprzez dokonanie podziału tych ubezpieczonych w oparciu o arbitralne kryterium, które nie stanowi relewantnego czynnika różnicującego mającego oparcie w normach Konstytucji, naruszając przy tym prawo obywateli do równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, a także do równego traktowania w zakresie ochrony szeroko rozumianego prawa do własności (art. 32 ust. 1 w zw. z art. 67 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP), w tym poprzez przyjęcie, że ubezpieczona przeszła na emeryturę w 2013 r. i w tym roku wydano wywołującą obecnie skutki prawne w rozumieniu art. 194j ust. 2 ustawy decyzję o ustaleniu prawa do emerytury;

(c) naruszają chronione konstytucyjnie prawo własności poprzez doprowadzenie do uszczuplenia majątkowe w zakresie wysokości emerytury dla podmiotów podobnych, gdyż od odpowiedzi na to pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych stwierdzając, że orzeczenie sądu I instancji jest prawidłowe.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Spór stron w niniejszej sprawie dotyczył rozstrzygnięcia, czy pozwany organ rentowy prawidłowo ponownie ustalił wysokość emerytury B. S., przyznanej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej od dnia 03.03.2014 r.

Na wstępie niniejszych rozważań, należało powołać podstawy prawne orzeczenia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że obliczenie emerytury powszechnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948r. odbywa się na zasadach określonych w art. 25-26c ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2023.1251.ze zm.- dalej też jako ustawa emerytalna).

Zgodnie z art. 25 ust. 1 tej ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U.

z 2019 r. poz. 2215 oraz z 2021 r. poz. 4), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na

podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

W wyroku z dnia 6.03.2019 r. sygn. P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

W związku ze wskazanym wyżej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, mechanizm ponownego ustalenia wysokości emerytur osób urodzonych w roku 1953, które pobierały emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został przedstawiony w przepisach art. 194i i art. 194j ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanych na mocy ustawy z dnia 19.06.2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1222.), która weszła w życie w dniu 10.07.2020 r.

Zgodnie z treścią art. 194i ustawy emerytalnej, do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. poz. 1222), pod warunkiem, że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Z kolei, stosownie do treści art. 194j ust. 1 ustawy emerytalnej, kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i.

Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury (art. 194j ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia (art. 194j ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku, gdy prawo do tej emerytury było zawieszane - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata (art. 194j ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie.

Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie (art. 194j ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Przepisów art. 194j ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do spraw, w których wskutek wznowienia postępowania nastąpiło zaspokojenie roszczeń w całości (por. art. 3 ust. 1 ustawy

z dnia 19.06.2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującej bez pomniejszenia o sumę kwot pobranych tytułem wcześniejszej emerytury.

Odwołująca kwestionowała przyjęte średnie dalsze trwanie życia, domagając się przeliczenia świadczenia z uwzględnieniem powyższego wskaźnika obowiązujących na dzień ponownego przeliczenia emerytury. Twierdziła również, że skutkiem zaskarżonej decyzji jest jej nierówne traktowanie, odmienne od innych ubezpieczonych charakteryzujących się tymi samymi cechami relewantnymi. Podnosiła ponadto, że na skutek wznowienia postępowania decyzja

o przyznaniu emerytury z dnia 30.01.2017r. została uchylona, a zatem dopiero w dniu 09.05.2019r. przeszła na emeryturę w wieku powszechnym. Nie było więc podstaw do przeliczenia świadczenia, o którym mowa w art.194j ust.2 ustawy emerytalnej.

Zdaniem sądu odwoławczego trafnie sąd I instancji uznał wszystkie te twierdzenia za błędne. Ich powielenie i rozszerzenie w złożonej apelacji nie mogło prowadzić do wzruszenia zaskarżonego wyroku.

Bardzo istotne w sprawie były podstawowe ustalenia dotyczące sytuacji odwołującej. Zgodnie z nimi :

1/ odwołująca urodziła się (...)

2/ od 3.11.2008 r. miała przyznane prawo do emerytury przy obniżonym wieku i to decyzją z 21 stycznia 2009 r.

3/ od 3.03.2014 r. ma przyznane prawo do emerytury w wieku powszechnym i to najpierw decyzją zaliczkową z 18 marca 2014 r., po czym decyzją z 30 stycznia 2017 r.; wysokość świadczenia obliczono w myśl art. 26, w tym odejmując dotychczas pobraną emeryturę przyznaną w 2008 roku,

4/ decyzją z 9 maja 2019 roku organ rentowy, w wyniku wznowienia postępowania, na podstawie art. 151 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.), w związku z ogłoszeniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 roku, uchylił decyzję z 30 stycznia 2017 roku, znak: (...) oraz ustalił wysokość emerytury bez pomniejszenia o sumę pobranej wcześniejszej emerytury i podjął wypłatę świadczenia w nowej wysokości od 1 marca 2019 r.

5/ zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z 12 stycznia 2021r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury powszechnej od 3.03.2014 r. bez pomniejszenia o kwoty pobranych wcześniej emerytur oraz wypłacił wyrównanie za okres od 3 marca 2014r. do 28 lutego 2019r.

Na ich kanwie, odnosząc się do zarzutów apelacji, należy podkreślić, że średnie dalsze trwanie życia to wielkość statystyczna, która określa przeciętny okres, jaki zazwyczaj, statystycznie upływa od ustalenia prawa do emerytury do dnia śmierci ubezpieczonego.

W gruncie rzeczy chodzi o ustalenie przewidywanego okresu pobierania przez daną osobę emerytury i - tym samym - równomiernego rozłożenia zgromadzonych składek i ewentualnie kapitału początkowego w ramach tego okresu. Im zatem okres średniego dalszego trwania życia dla osoby w wieku ubezpieczonego przechodzącego na emeryturę jest krótszy, tym emerytura jest wyższa.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy, z urzędu, ponownie ustalił wysokość emerytury przyznanej odwołującej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, poczynając od 03.03.2014 r., to jest od dnia, od którego podjęta byłaby wypłata tej emerytury.

Według bezspornych ustaleń organ rentowy sporną decyzją z 12 stycznia 2021 roku

z urzędu, ponownie ustalił B. S. wysokość emerytury od 3 marca 2014 roku i wypłacił wyrównanie za okres od 3 marca 2014 roku do dnia 28 lutego 2019 roku.

Podstawa obliczenia emerytury nie podlegała pomniejszeniu o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Wysokość emerytury obliczona została od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Podstawę obliczenia emerytury, która wyniosła 690.591,64 zł (139 421,99 zł + 551 169,65 zł), podzielono przez średnie dalsze trwanie życia, czyli **252,30**.

Wysokość emerytury od 3 marca 2014 roku wyniosła 2737,18 zł, a od 1 stycznia 2021 roku wyniosła 3.062,79 zł.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że to, jakie wskaźniki należy brać pod uwagę przy przeliczaniu emerytury, wynika wyraźnie z przepisów ustawy emerytalnej.

I tak, z cytowanego powyżej przepisu art. 194j ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jednoznacznie wynika, że przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury (na którą to podstawę składa się kwota zewidencjonowanych składek na ubezpieczenia oraz kwota kapitału początkowego) przyjęta w **decyzji o ustaleniu prawa do emerytury**.

Także średnie dalsze trwanie życia przy ponownym ustaleniu wysokości emerytury jest przyjmowane, zgodnie z treścią art. 194j ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w takiej wysokości, jak w **decyzji o ustaleniu prawa do emerytury**.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy nie przyznał odwołującej prawa do emerytury, ale ponownie obliczył wysokość tego świadczenia, bez pomniejszenia o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur, począwszy od 03.03.2014 r. Organ rentowy prawidłowo zatem przyjął dane, które obowiązywały przy przyznawaniu odwołującej prawa do emerytury w 2014 r.

W konsekwencji nie było możliwe przyjęcie składek, kapitału początkowego oraz średniego dalszego trwania życia innych, niż wskazane w decyzji z dnia 03.03.2014 r.

Nie może być z oczywistych względów tak, żeby przy ustalaniu wyrównania świadczenia brać za początek jego przyznania datę 03.03.2014 r., a dla oceny jakie składki, kapitał początkowy i średnie dalsze trwanie życia, brać te wskaźniki z daty przeliczenia tego świadczenia, a więc czyniąc iluzję, że było ono przyznane kiedy indziej, niż miało to miejsce w rzeczywistości.

Nie ma zatem żadnych podstaw, aby uznać – jak to wywodzi skarżąca, że do ostatecznego nabycia przez nią prawa do emerytury powszechnej doszło dopiero z dniem wydania zaskarżonej w tym postępowaniu decyzji z 12 stycznia 2021 r., ewentualnie - z dniem 9 maja 2019 r., kiedy wydano decyzję uchylającą.

Trafnie zauważył Sąd Okręgowy, że wnioskodawczyni 3 marca 2014 r. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury powszechnej, który nie został cofnięty, przed uprawomocnieniem decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej decyzją z 18 marca 2014 r. (w kwocie zaliczkowej), jak i decyzji z 30 stycznia 2017 r. (po usunięciu nieprawidłowości na koncie i rozliczeniu zaliczki). Wniosek ten wywołał nieodwracalne skutki w postaci nabycia z dniem 3 marca 2014 r. prawa do emerytury w wieku powszechnym.

Wbrew twierdzeniom strony odwołującej, nie ma żadnej podstawy prawnej, w szczególności w art. 151 § 1 pkt 2 k.p.a., jak i w art. 194j ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku czy w pozostałych przepisach ustawy z dnia 19 czerwca 2020r., aby uznać za „niebyłe” działania organu rentowego podjęte w wyniku rozpoznania wniosku odwołującej o przyznanie emerytury z tytułu uzyskania dnia 3 marca 2014 r. powszechnego wieku emerytalnego, co do daty przejścia na emeryturę. Data przejścia na emeryturę decyduje o tym, w jaki sposób obliczana jest wysokość świadczenia.

Dalej, za sądem I instancji należy powtórzyć, że nie ma żadnych podstaw, aby traktować wnioskodawczynię przy ponownym ustalaniu wysokości jej emerytury jako osobę, która składa wniosek o emeryturę wieku powszechnym po raz pierwszy. Nie sposób przyjąć, że złożenie 28.03.2019 r. wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, czy też wydanie przez pozwanego z urzędu 12.01.2021 r. decyzji zaskarżonej, miałyby skutkować uznaniem za niebyłe nabycia prawa do emerytury powszechnej od 3 marca 2014 r.

Nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy jest i to, że owa emerytura powszechna nabyta 3.03.2014 r. nie była wypłacana jako świadczenie mniej korzystne od pobieranej od 2008 roku emerytury przy obniżonym wieku. Zawieszenie wypłaty świadczenia nie oznacza, że ubezpieczony nie realizuje w takiej sytuacji prawa do emerytury powszechnej. .

Sąd okręgowy trafnie wskazał, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 października 2020 r. w sprawie I UK 377/19 przyjął, iż rozpoznanie wniosku o ustalenie prawa do emerytury wymaga - o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - potwierdzenia tego prawa oraz jego wysokości według stanu prawnego obowiązującego w dniu złożenia wniosku.

W przypadku odwołującej, realizacja przesłanek warunkujących prawo do emerytury powszechnej z art. 24 i 25 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nastąpiła z dniem 3.03.2014 r., a więc wraz z osiągnięciem przez ubezpieczoną powszechnego wieku emerytalnego. Wówczas nabyła ona prawo do świadczenia i to na podstawie przepisów obowiązujących w tym dniu, czyli 03.03.2014 r. W konsekwencji, do ustalenia wysokości świadczenia stosuje się przepisy obowiązujące w tej dacie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Takim wyjątkiem przy ustalaniu wysokości emerytury powszechnej B. S. jest art. 194j ustawy emerytalnej, w zakresie w jakim pozwala na pominięcie stosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, czyli nie pomniejszanie podstawy wymiaru emerytury o sumę kwot pobranych wcześniej emerytur. Wszystkie pozostałe składniki stanowiące podstawę obliczenia emerytury powszechnej pozostają niezienne i wynikają z decyzji z 30 stycznia 2017 r. w której rozliczono przyznaną decyzją z 18 marca 2014 r. emeryturę w kwocie zaliczkowej.

Jak to już wskazywano wyżej, dotyczy to takich elementów jak: składki zaewidencjonowane na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, zwaloryzowany kapitał początkowy oraz średnie dalsze trwania życia.

Raz jeszcze należy podkreślić, że w ocenie sądu odwoławczego, sąd I instancji w sposób wnikliwy i rzetelny ocenił spór w sprawie, zaś w szczegółowym i konkretnym uzasadnieniu podjętego rozstrzygnięcia odniósł się do stanowiska strony odwołującej. Apelacja, choć obszerna, stanowi jedynie bezzasadną polemikę z ustaleniami i oceną prawną dokonanyymi na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego.

Sąd Apelacyjny, czego dał wyraz powyżej powołując stosowne twierdzenia zawarte w zaskarżonym wyroku, w pełni popiera ocenę i stanowisko Sądu Okręgowego.

Dodatkowo podkreślenia wymaga, że apelujący w swoim stanowisku zdaje się być niekonsekwentny i popadać w sprzeczności. Z jednej strony zarzuca on naruszenie m.in. przepisu art.194just.2 i ust. 3 ustawy emerytalnej, a z drugiej – podważa jego konstytucyjność.

Podobnie jak sąd I instancji, sąd odwoławczy braku zgodności z konstytucją w/w przepisów nie dostrzega, więc bezzasadny jest wniosek o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniami prawnymi wskazanymi we wnioskach apelacji.

Podobnie nie zachodzi zarzucana dyskryminacja osób znajdujących się rzekomo w tej samej sytuacji faktycznej i prawnej. Wbrew wywodom apelacji, w żadnym razie nie jest taką samą sytuacją osoby, która wystąpiła i uzyskała prawo do świadczenia (tu - do emerytury w wieku powszechnym), i osoby, która z takim wnioskiem nie wystąpiła i prawa nie uzyskała, bądź zrobiła to w całkowicie innym terminie.

Oczywiście chybione są twierdzenia, jakoby fakt i data wystąpienia z wnioskiem o świadczenie i jego przyznanie, były okolicznościami marginalnymi, nieistotnymi, technicznymi jedynie. Jest dokładnie odwrotnie. Najbardziej

znamiennym tego efektem jest determinowane datą złożenia wniosku prawo do wypłaty świadczenia czy też przyjęte zasady obliczania jego wysokości.

Nie można zatem zasadnie głosić tezy o nierównym i arbitralnym traktowaniu kobiet z rocznika 1953 w ujęciu prezentowanym w apelacji. Istotnym i różnicującym ich sytuację prawną elementem jest bowiem data wystąpienia i uzyskanie prawa do emerytury w wieku powszechnym. Fakt, że w odniesieniu do odwołującej świadczenie „jako mniej korzystne „nie było wypłacane i skuteczne zakwestionowanie konstytucyjności jego naliczania (a nie decyzji jako takiej, przynajmniej to świadczenie, jak twierdzi skarżący), nie czyni niebyłym nabycia prawa do emerytury w wieku powszechnym w roku 2014.

Osoby, które takiego prawa wówczas nie nabyły (bo nie złożyły o nie wniosku), nie mają, tak jak odwołująca, prawa do wyrównania rzeczzonego świadczenia.

Niekonsekwencja i sprzeczność apelacji przejawia się i w tym, co sygnalizowano już wyżej. Nie bowiem można zasadnie twierdzić, że odwołująca nie jest osobą, która w 2014r. uzyskała prawo do emerytury w wieku powszechnym, a jednocześnie – czuć się uprawnionym i odbierać wyrównanie tego świadczenia za okres właśnie od 03.03.2014r. Z oczywistych względów nie można przecież oczekiwać i pobierać wyrównania świadczenia, do którego nie nabyło się prawa.

Jak to już podnoszono na wstępie niniejszych rozważań, dywagacje apelacji dotyczące stosowania właściwej tabeli przewidywalnej, średniej długości trwania życia, tak właściwie potwierdzają trafność osądu zawartego w zaskarżonym wyroku. W odniesieniu do odwołującej zbiegły się bowiem i data nabycia prawa do emerytury, i data wniosku o to świadczenie „i data decyzji wydanej w tej kwestii w 2014r.

Znamiennym jest, że sam skarżący w uzasadnieniu złożonej apelacji tak naprawdę nie może zdecydować się jednoznacznie, z jaką datą jego zdaniem odwołująca nabyła prawo do emerytury w wieku powszechnym wskazując raz na rok 2019, raz na 2021.

Tymczasem, zdaniem sądu odwoławczego, w kwestii tej nie ma żadnych wątpliwości. Na swój wniosek odwołująca prawo to uzyskała w 2014r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że osiągnęła wówczas wymagany powszechny wiek emerytalny, złożyła wniosek o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym i decyzją organu rentowego świadczenie to zostało jej przyznane. Jak to wskazywano wyżej, data złożenia wniosku współgra w jej przypadku z okresem, w którym spełniła wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do rzeczzonego świadczenia.

W tej sytuacji, (spełnienie kryteriów, złożenie wniosku, pozytywna decyzja organu rentowego), całkowicie chybiony jest zarzut skarżącego, jakoby najpierw organ rentowy, a za nim sąd I instancji, w drodze fikcji prawnej uznawali, że odwołująca w 2014r. uzyskała prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym (potocznie – przeszła na taką emeryturę).

Jak to też już wyżej wskazywano, bezzasadne było również twierdzenia, jakoby decyzję z roku 2014 należało uznać za niebyłą z powodu jej niekonstytucyjności. To nie decyzję, jako taką, uznano za niekonstytucyjną lecz sposób naliczenia świadczenia tą decyzją przyznanego, co naprawiono najpierw w/w wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a następnie - cyt. wyżej nowelą do ustawy emerytalnej.

Reasumując, w tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok należało uznać za prawidłowy.

Wobec uznania, że zarzuty apelacyjne były bezzasadne oraz mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne - na podstawie art.385 k.p.c. – należało orzec o oddaleniu złożonej w niniejszej sprawie apelacji (pkt 1 wyroku).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w pkt 2 wyroku na podstawie art. 98 § k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

Roman Walewski